

tegen die regimes) maar ook daarbij werden de vitale belangen van de grote tegenspeler steeds ontzien.

Geen wereldoorlog dus – lokale oorlogen, burgeroorlogen ook, waren er jaar in, jaar uit in overvloed.

★

De grens die de twee supermogendheden in acht wensten te nemen, speelde vooral ook in Europa een grote rol.

In de Tweede Wereldoorlog was het bondgenootschap tegen Duitsland en Italië op wederzijdse opportuniteit gebaseerd: intieme samenwerking was er geweest tussen de Verenigde Staten en Groot-Brittannië (de Geallieerden), niet tussen deze en de Sowjet-Unie. Dat bondgenootschap viel dan ook spoedig uiteen. Wederzijds wantrouwen speelde daarbij een grote, ja een dominerende rol: wantrouwen bij de Russen dat de Amerikanen en Britten voornemens waren de Sowjet-Unie te vernietigen, althans haar te verdringen uit de gebieden in Midden-Europa en op de Balkan die zij had bezet – wantrouwen bij Amerikanen en Britten dat de Sowjet-Unie er op uit was, geheel Europa aan zich te onderwerpen. Van het afgesproken gemeenschappelijke bestuur van het verslagen en bezette Duitsland (en van Oostenrijk dat na Duitslands ineenstorting weer een aparte republiek was geworden) kwam niets terecht: bezet West-Duitsland werd met West-Berlijn steeds duidelijker in de Westelijke wereld opgenomen, bezet Oost-Duitsland van meet af aan in de Russische sfeer. Dat laatste betekende dat een communistische minderheid aan de macht geholpen werd en met tyrannieke onderdrukking van alle andersgezinde stromingen haar stempel drukte op het gehele openbare leven. Niet alleen in Oost-Duitsland speelde zich dat proces af maar ook in Polen, Roemenië, Hongarije en Bulgarije (en in Joegoslavië door krachten van binnen uit). De daardoor reeds gewekte ongerustheid werd belangrijk versterkt, toen een communistische minderheid begin '48 tenslotte ook in Tsjechoslowakije de macht greep: Groot-Brittannië, Frankrijk en de drie Benelux-landen (hun samengaan was in de oorlog in Londen voorbereid) sloten zich aaneen tot de Westeuropese Unie – het belangrijkste gevolg van dat symptoom van de wil om een gemeenschappelijk afweerfront op te bouwen was dat met volledige inschakeling van de Verenigde Staten (en Canada) in april '49 de Noordatlantische Verdragsorganisatie, de Navo, tot stand kwam. Dat was een vorm van